

LBRIS

We know
books

JOHN BOYNE

Apă

Traducere din limba engleză
DANIELA TRUȚIA

1

Primul lucru pe care îl fac când ajung pe insulă e să-mi schimb numele. Am fost Vanessa Carvin multă vreme, timp de douăzeci și opt de ani, dar înainte de asta am fost Vanessa Hale pentru alți douăzeci și patru și simt o bucurie neașteptată să-mi revendic dreptul din naștere, despre care uneori am senzația că mi-a fost furat, deși am fost complice la fărâdelege.

Câteva minute mai târziu, îmi schimb numele din nou, de data asta în Willow Hale. Willow e cel de al doilea nume al meu și mi se pare prudent să mă separ și mai mult de femeia care am fost odinioară, ca nu cumva cineva să facă legătura. Părinții mei erau oameni din clasa de mijloc, care nu ieșeau în evidență prin nimic – un profesor și o vânzătoare – și unora li s-a părut extravagant că i-au dat fiicei lor numele de Willow, ceea ce trimețea cu gândul la un scriitor din grupul Bloomsbury¹ sau la muza palidă a vreunui pictor, dar mie mi-a plăcut întotdeauna. Presupun că pe vremea aceea aveam cât de cât idee cine sunt. Acum nu mai știu.

¹ Grup de scriitori, intelectuali, filozofi și artiști englezi asociați la începutul secolului al XX-lea. Printre persoanele implicate în grup s-au numărat Virginia Woolf și E.M. Forster (n.tr.)

Următorul lucru e să mă rad în cap. De când mă știu, am avut părul blond și lung până la umeri, dar înainte să plec din Dublin mi-am cumpărat un aparat de ras electric, pe care îl pun la încărcat jumătate de oră, după care încep să-l plimb pe cap, privind cu încântare febrilă smocurile care îmi cad la picioare sau în chiuvetă.

În timp ce șuvițele feminității mele cad în jur ca o cascadă, decid să nu mă chelesc de tot, fiindcă aş atrage prea mult atenția și, oricum, nu am un cap potrivit pentru așa ceva, spre deosebire de celebra cântăreață care arăta ca un înger trimis de Dumnezeu încă de prima oară când a apărut pe ecranele televizoarelor. Așadar, îmi scurtez părul doar cât să am tunsoarea necomplicată și grosolană a unei femei de la țară, care muncește din greu și e prea ocupată ca să-i pese cum arată. Blondul s-a dus și în locul lui rămâne un cenușiu închis, care probabil s-a ascuns dintotdeauna în mine, asemenea unui cancer benign. Mă întreb cum voi arăta când părul meu va începe iar să crească și aproape sper să rămână așa. Adevărul e că ar fi mult mai convenabil dacă ar adopta spectrul încăruntării cu eficiența necruțătoare cu care îi oropsește pe bărbați.

Cercetez căsuța și constat că e exact ce îmi trebuie. Fotografii pe care le-am văzut pe internet nu mințeau în privința austerității ei. Ușa din față se deschide într-un living care cuprinde și bucătăria. Sau poate bucătăria e cea care include livingul. Există un singur dormitor cu un pat pentru o singură persoană – ce straniu va fi să dorm din nou la fel ca în copilărie – și o baie mică fără duș. În prelungirea robinetului e prins un tub urât de cauciuc, pe care îl scot, punându-l în dulapul de sub chiuvetă. Acoperișul pare a fi solid, fiindcă nu văd pete de umezeală pe podeaua de piatră, semn că ar fi curs apă din tavan. Simplitatea și aspectul monastic al căsuței sunt pe placul meu. O mare diferență față de locuințele cu care sunt obișnuită.

Când am cerut prima oară informații de la proprietar, un anume Pader Dooley, am întrebat dacă există wifi, iar el mi-a spus

că da, la o bodegă de pe insulă, dar că foarte puține case aveau acces la internet, a lui nenumărându-se printre ele.

– Să înțeleg că, în cazul ăsta, nu vă mai interesează casa? m-a întrebat el cu dezamăgire în glas, fiindcă nu era genul de locuință care să atragă prea mulți doritori și, cu siguranță, nu pentru închiriere pe termen nedeterminat.

– Dimpotrivă, i-am răspuns. Îmi convine și mai mult.

Când deschid robinetele, apa curge la început maronie, apoi țevile își dreg glasul și apa se limpezește. Pun mâna sub robinet și constat că apa e șocant de rece. Iau un pahar de pe raft, îl umplu și beau. Nu țin minte să fi băut vreodată ceva atât de pur. Mai beau un pahar și simt cum ceva din mine se trezește la viață. Mă întreb dacă cineva se poate îmbăta cu o astfel de apă.

Trec din cameră în cameră și verific întrerupătoarele, constatând cu ușurare că funcționează toate, dat fiind că noaptea insula e probabil unul dintre cele mai întunecate locuri pe care le-am văzut vreodată. Tapetul e decolorat și arată ca și cum ar fi rămas lipit de perete doar din pură obișnuință. Îmi imaginez că dacă totuși aş trage de el, s-ar desprinde fără să protesteze. Lipsește ceva și îmi trebuie câteva momente până să-mi dau seama ce anume: nu există televizor. Nu sunt dezamăgită. Dacă urmează să duc o existență ascetică, e de preferat ca nimic să nu impieteze asupra ei. Va fi un privilegiu rar să ignor cu bună-știință lumea exterioară cu toate absurditățile ei.

Există totuși un aparat de radio, unul de modă veche, cu antenă pliantă. Îl deschid, dar nu se aud decât parașiți.

Trag de antena de cupru, rotesc butonul de reglaj și mă conectez pe lungimea de undă a postului RTÉ Radio I, unde Joe Duffy dă dovadă de o răbdare îngerească punând întrebări unei ascultătoare despre cea mai recentă nenorocire care i s-a întâmplat. Ani la rând l-am ascultat zilnic pe Joe Duffy, dar acum închid radioul. În ultimele douăsprezece luni, Brendan și cu mine am fost deseori subiect de

dezbateri și, masochistă cum mă știu, nu mă puteam abține să ascult cu obstinație cum diverși străini sunau să ne denunțe pe amândoi.

– Cât despre ea, spuneau ei, afișându-și cu răutate superioritatea morală, ajunge să te uiți la creatura asta ca să-ți dai seama că a știut de la bun început. Cine se aseamănă se adună.

Mi-am jurat să nu mai dau atenție unor astfel de comentarii lipsite de compasiune, așa că scot bateriile din aparat și le îngrop în diverse locuri din grădină, netezind pământul deasupra lor ca să nu le mai pot găsi.

Hrana. Asta va fi o problemă. Șoferul de taxi, unicul de pe insulă, un tip pe nume Mícheál Óg O'Ceallaigh, m-a transportat împreună cu valiza din port până la căsuță și mi-a spus că există un „mare magazin” la „numai douăzeci de minute de mers pe jos” de acasă, undeva între bodegă și biserică. Vechea bodegă, a adăugat el, nu cea nouă. O să-mi facă plăcere plimbarea. Se zice că mersul pe jos e bun pentru sănătatea minții, iar sănătatea mea mentală e la pământ. Totuși, în momentul de față nu mi-e foame și, chiar dacă mi-ar fi, domnul Dooley are probabil pe cineva prin preajmă, fiindcă mi-a lăsat pe masă o franzelă proaspătă, iar în frigider am găsit unt, șuncă, ouă și brânză, plus un sac mic de cartofi, prăbușit lângă ușa din față ca un călător ostenit.

Când deschid valiza, constat cu surprindere că am pus înăuntru o pungă doldora de articole de machiaj, al cărei fermoar abia face față strădaniei de o viață de a ascunde adevărul. Nu-mi amințesc când am pus-o acolo. Poate a fost un gest reflex după ani întregi de făcut bagaje pentru plecarea în vacanță și pentru voiajele de afaceri ale lui Brendan. Răstorn conținutul pe pat și-l cercetez cu atenție. O disimulare a adevărului în valoare de vreo mie de euro, fagăduieli de tinerețe veșnică în tuburi albe și recipiente din sticlă și plastic. Le adun pe toate, le pun la loc în pungă și arunc totul la gunoi. Rebecca, fiica mea cea mică, ar face crize de nervi dacă ar vedea risipa asta. Cu câțiva ani în urmă, când avea paisprezece ani, devenise un fel de războinic ecologic și mă certa

mereu că arunc lucruri care puteau fi încă folosite, la fel cum se leapădă bărbatii de prima lor nevastă. Oricum, nu mai contează, fiindcă aici vreau să-mi păstrez tenul natural. Am să mă spăl pe față cu săpun, am să mă șterg cu un prosop aspru și am să mă las la cheremul elementelor naturii.

Nu mi-am adus multe haine, așa că nu-mi ia prea mult să le atâr în șifonier. Câteva perechi de blugi. Câteva tricouri. Lenjerie de corp. Două pulovere groase de lână. Am anticipat vremea rece din Atlantic și mi-a plăcut ideea de a mă plimba pe stânci ca o acrită dintr-o reclamă televizată, privind marea și contemplând ruinele existenței mele. Doar două perechi de încălțăminte. Cea din picioare – niște adidași confortabili – și încă una, nu cu mult mai bună. Presupun că ar fi trebuit să-mi aduc și niște bocanci pentru teren accidentat. Mă întreb dacă aș putea cumpăra așa ceva aici pe insulă, fiindcă n-am nici cea mai mică intenție să mă întorc în Irlanda pe timpul acestui exil impus cu bună-știință. Dacă nu, va trebui să mă descurc cu ce am. Așa cum au făcut oamenii dintotdeauna. Mulți nu au nici acum de ales.

Ușa de la intrare a rămas întredeschisă și o pisică pășește înăuntru, oprindu-se o clipă în loc, surprinsă, cu laba dreaptă în aer. Mă privește revoltată, de parcă eu, nu ea, aș fi intrusul.

– Am un contract de închiriere, îi spun și ea își îngustează pleoapele auzind asemenea obrăznicie. Vrei să-l vezi?

Nu mă dau în vânt după animale și sper că se va simți ofensată că l-am încălcat drepturile și va pleca, dar nu, ea, pur și simplu, scoate un mieunat resemnat, după care se duce la fotoliu, sare pe el și adoarme imediat. Emma, fiica mea cea mare, și-a dorit un câțel pe când era copil, dar Brendan a pretins că e alergic, altă afirmație pe care eu, una, n-am crezut-o niciodată. Adevărul era că el pune mare preț pe ordine și socotea că un animal de companie, orice ar fi fost el, ar fi creat haos. Jucării peste tot. Coșuri. Castroane cu apă. Urină pe dalele de gresie. Acum îmi pare rău. Copiii rămân cu noi doar pentru

scurtă vreme. E urât din partea noastră să nu le dăm ceea ce cer, mai ales atunci când cer ceva care le-ar putea oferi iubire necondiționată.

O clipă, mă duc cu gândul la fostul meu soț. Ei bine, acum chiar e înconjurat de haos, îmi spun, întrebându-mă dacă ar trebui să zâmbesc la această ironie a sortii, deși nu pot. De fapt, încă nu e definitiv fostul meu soț. Dar eu așa îl consider.

Într-o bună zi, am să-mi adun energia să vorbesc cu un avocat, dar în clipa de față am avut parte de sistemul juridic cât să-mi ajungă o viață întreagă și – cine știe? – poate va muri sau va fi ucis, ceea ce mă va scuti atât de cheltuieli, cât și de osteneală.

Cum nu mai am nimic de făcut în casă, ies afară și arunc o privire în jur. E o zi frumoasă, fără nici cea mai mică adiere. Se mai văd câteva case, toate la oarecare depărtare de a mea. Vreo zece-douăzeci de vaci și oi pasc risipite pe câmpul celui mai apropiat vecin, a cărui fermă se înalță pe vârful unui deal, la vreo zece minute de mers pe jos de casa mea.

– Aici locuiesc acum, spun eu cu voce tare și parcă nu-mi mai recunosc glasul.

Poate din pricina acusticii insulei, un punct unde apa, pământul, focul și aerul nu reușesc să fie în armonie. Greu de crezut că am ajuns într-un asemenea loc.

Ceva mai devreme, sub impulsul momentului, m-am uitat pe calendarul telefonului să văd unde mă găseam fix în urmă cu un an și am văzut că în dimineața aceea Brendan și cu mine aveam audiență la papa Francisc, la Roma. Ambasadorul Irlandei la Sfântul Scaun ne-a prezentat, spunându-i Sanctității Sale că era vorba de marele Brendan Carvin, cunoscut și admirat în toată țara, iar dacă Brendan ar fi fost binecuvântat cu aripi, și le-ar fi întins și ne-ar fi cuprins pe toți în strălucirea lui. Doamna e soția lui, a adăugat ambasadorul după câteva clipe, considerându-mă nedemnă de a avea un nume, iar eu am făcut un fel de plecăciune în rochia neagră și lungă până la glezne, pe care o cumpărasem de la Brown Thomas

anume pentru acea ocazie, rămânând cu fața ascunsă sub un văl, probabil ca papa să fie ferit de orice ispită.

Mâna lui Francisc nu era prima mână papală pe care o strângeam eu și Brendan – mai fuseseră doi până atunci –, dar a fost cu siguranță ultima.

Mă uit la ceas. S-a făcut ora trei și deja nu prea știu cum am să-mi ocup restul zilei. Mi-am adus câteva cărți, majoritatea clasici, dar n-am chef de citit. Mă gândesc să merg la magazin. Să explorez. Să-mi fac poftă de mâncare și apoi să văd ce se servește la bodegă, presupunând că au vreun meniu. Poate am să mă îmbăt și am să dansez pe mese. Ar fi tare să fiu dată afară din una dintre cele două cârciumi de pe insulă încă din prima seară petrecută aici.

Îmi amintesc de telefon și intru în casă ca să-l iau din geantă. Ating ecranul ca să-l deschid și, spre uimirea mea, am cinci bare de recepție. Vasăzică, nu există wifi, dar semnalul e foarte bun. Accesez mesageria, caut numele Rebecca, recitesc ultima noastră conversație, avută cu mai bine de o săptămână în urmă, apoi arunc o privire în partea de sus a ecranului. Complet indiferent la intimitatea ei, telefonul îmi dezvăluie că e online.

Am ajuns, îi scriu. Sunt pe insulă. Apoi, deși nu am niciun motiv să cred așa ceva, adaug: Cred că ți-ar plăcea aici.

Trimit mesajul și privesc micul semn cenușiu de dedesubt, care imediat se dublează. În clipa următoare, semnele devin albastre. Rebecca citește mesajul. Unul dintre rarele momente când știu ce face fiica mea.

Dedesubt apare cuvântul „tastează“.

Îmi răspunde, deci.

Apoi cuvântul „tastează“ dispare.

S-a răzgândit.

Dispare și poza ei de profil. Știu ce înseamnă asta. M-a blocat. Cel puțin temporar. Face asta cu regularitate, de obicei imediat după ce o contactez, dar poza re apare de fiecare dată în ziua următoare.

Pun telefonul pe masă. Mai am un singur lucru de făcut înainte să pornesc spre sat, anume să scot din valiză mica fotografie înrămată cu mine, Rebecca și Emma și s-o pun pe masă, ca să se vadă bine de pe canapea. Poza a fost făcută cu ani în urmă, când fetele aveau zece și opt ani. Bineînțeles că Brendan lipsește. Dacă ar fi fost și el în poză, aș fi ars-o. Totuși, într-un fel, rămâne o prezentă, fiindcă probabil el a fost fotograf. Mă gândesc dacă să dau cu rama de podea și apoi să rup fotografia, din pricina prezenței lui ca un strigoi, dar atunci n-aș mai avea nicio imagine cu fetele mele. E drept că Rebecca o va repune pe a ei până mâine-dimineață, dar nu voi mai avea nimic cu Emma în această viață. Eșecul meu ca mamă a creat toate condițiile.

– Ce părere ai? întreb pisica.

Ea deschide alene un ochi și, ca și cum ar reconsidera îndrăzneala de mai devreme, sare de pe fotoliu și iese afară. Ies și eu în urma ei.

2

Nu durează mult până când localnicii încep să se arate curioși față de străina apărută printre ei. Presupun că rareori au de-a face cu persoane din afară, cu excepția lunilor de vară când sosesc turiștii, perspectivă care deja îmi dă fiori. La urma urmei, turiștii veniți din Dublin m-ar putea recunoaște, așa că va trebui să fiu pregătită de orice. Sunt conștientă de aroganța mea când presupun că nu m-ar putea identifica nimeni de pe acest mic atol, dar sunt destul de încrezătoare că nu se va întâmpla așa ceva.

Se răspândește zvonul că o femeie din Irlanda – asta însemnând de regulă Galway, Mayo sau Clare – a închiriat casa lui Peadar Dooley și în fiecare prăvălie unde intru mi se cere să confirm că eu sunt refugiata cu pricina. Odată ce confirm, sunt întâmpinată cu un amestec de entuziasm, alarmă și mai ales grijă pentru siguranța mea. Sentimentul general este că noua mea locuință nu e suficient de bine izolată și că, dacă voi rămâne aici, voi muri de hipotermie.

– De fapt, e destul de cald, spun eu celei de-a cincea sau a șasea persoane care îmi prevestește moartea.

Cassandra mea tocmai se pregătește să mă contrazică și să mă asigure că peste o lună n-am să mai fiu printre cei vii, dar soțul ei o întrerupe, spunând că nu, casa lui Dooley a fost construită din cărămizi solide.